

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן
SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

נדרים עב

עניין: דרך תלמידי חכמים

גליוני הש"ס

ע"ב ב' דרך תלמידי חכמים כו', כ"ב ה"ה דרלו' לכל אדם
לפשות כן אלא דאורחא לנורבא מרבנן להדורי כדאמר
בגמ' וע' ס' בכור שור שבת קי"ד א' ד"ה המקפיד על חלוקו
עש"ה וזה מלינו עוד בכמה דוכתי ע' ברכות מ"ג ב' דחשיב
פסיפה גסה בין דברים שגנאי לת"ח דאף דאסור לכל אדם
כמבואר בשבת קי"ג ב' וכי בחול מי הותרה וע' שבת ק"מ ב'
דחשיב מילי טובא צבר ב' רב וכלהו שייכי בכל אדם כמו צבר
ב' רב עש"ה וכן בסוכה מ"ט ב' נורבא מרבנן דלח כפיס ל'
חמרא כו' וזה שייך ג"כ בכל אדם ואפי' פוגת ת"ח משבת
לשבת דכמכות ס"ב ב' מלינו זה ג"כ בשאר אדם ע' שם ס"ד
ב' ואוכלת עמו מילי שבת לילי שבת ובגמ' שם ס"ה ב' ס"ל
ל' חשי דמאי אוכלת תשמיש ואף דלח הוזכר ת"ח במשנה וע'
עוד יבמות מ"ד א' עלה טובה קמ"ל כי כיכי דנמסי' טובה בחודש
ע"ש וכן מוכח מחקנה אכילה שום בפ"ש דתיקן עזרא דמשמע
דחא לכל אדם ע' ז"ק פ"ב א' ולפיל ס"ג ב' במשנה ואולם
בסו' קידושין מ' ב' ד"ה ויש אומרים דקדקו מדאמר אין שבת
לתלמיד לאכול בשוק דלאחר אין קפידא ע"ש :

יד אליהו

עב, ב': דרך ת"ח עד שלא היתה בתו יוצאה מאצלו
אומר לה כל נדרים שנדרת בתוך ביתי הריהן מופריזין.
וכן הבעל וכו'. אולי י"ל בכוונת הדברים, ולא אמר דרכן של בני
אדם וכדאמרינן בשבת ט, ב: לא ישב אדם וכו' לא יכנס אדם וכו'
וכן שם לד, א: ג' דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ע"ש עם
חשיכה וכו', ובדאי דמיירי בירא שמים דאל"כ לא יציית, וכדומה
עצמו מספר, שהדבר שמעמיסים עליו בודאי יקיים, ולא אמר, ת"ח,
אולי אפשר לומר עפ"י מה דאיתא במס' ד"א זוטא פ"א: דרכן של
ת"ח וכו' אוהב את השמא, ושנא את המה בכך, היינו שהם מקיימים
בודאי מה שאמרה תורה על אברהם אבינו ע"ה: למען אשר יצוה את
בניו ואת ביתו אחריו שגם בניו אחריו יצו ויזהירו את בניהם, והיינו,
אוהב את השמא, שמא יבוא ח"ו לידי מכשול ובפרט כאן שמא יכשלו
ח"ו בעון נדרים ושבועות, שבעון נדרים בנים מתים ח"ו כדאיתא
בשבת לב, ב וש"ג, ולא ישאר לו נין ונכד ח"ו, וחוששים שהם הם
הגורמים לזה, שלא הפירו נדרי בנותיהם בהיותם בבית אבותיהם,
וחוששין שמא יהיו רובצין תחת העונש דאיתא בירושלמי דמכלתין
פ"ה ה"א, הובא ברא"ש לעיל פ"ה סי' א': שיותר ראוי לקנוס את
הנותן לפני חבירו מכשול, מהביא את עצמו לידי מכשול, וכ"ז הוא רק
משום, אוהב את השמא, שזה דרכן של ת"ח, אבל באמת אין על האבות
שום גרם חטא ח"ו, שלא שמעו את הנדרים, ומנעו מהם הפרותיהם,
ואין כ"ז רק השמא, ולכן אמר כאן: דרכן של תלמידי חכמים עד
שלא היתה בתו יוצאה מאצלו וכו', אבל שאר בני אדם שאינם ת"ח
הגם שהם יראי השם, הם בוחריב בהמה בכך, לפי שבאמת אין כאן
שום גרם חטא ועון ח"ו, אבל לא הגיעו עדיין למדרגת, אוהב את
השמא.

נחלת יעקב

פ"ק: ז' הוי אוהב את השמא כו'.
נ"ל שז"ל ושנא את המה צדק ר"ל
שיהא אדם רואה את הנולד וידאג מכל
דבר שמא יבא לידי עבירה וזהו הוי אוהב
את השמא ואל תאמר נושא לכל דבר
ולומר מה צדק זהו ושנא את המה צדק
שאל תאמר מה צדק:

מסכת דרך ארץ זוטא פ"א

א דרכן של תלמידי חכמים עניו ושפל רוח זריז
ממולא עלוב ואהוב לכל אדם. שפל לאנשי ביתו
ז' הוי אוהב את השמא ושנא את הכמה. רבי חזקא היה אומרה בלשון אחרת הוי
אוהב את השמא ושנא את הכמה בכך:

